

HoGent

MENS
EN
WELZIJN

politeia

Sociaal werk en politie: een moeilijke ontmoeting?

ONDERZOEKER: TIJS VAN STEENBERGHE

PROMOTOREN: DIDIER REYNAERT, MARLEEN EASTON & RUDI ROOSE

Overzicht

1. Inleiding
2. Een (historisch) moeilijke ontmoeting?
3. Politie uw vriend maar niet de mijne
4. Hetzelfde zien maar anders kijken
5. Eilanden van welzijn en meren van veiligheid
6. Vrijwilligheid en gedwongenheid
7. Samen werken
8. Het 'sociale' in sociaal werk en (sociale) politie

1. Inleiding

- Grote interesse voor stage bij politie
- Weinig onderzoeksgegevens over de dagelijkse werking
- Globale doelstelling:
  - Inzicht verwerven in de interventies van politie t.a.v. minderjarigen op het spanningsveld welzijn – veiligheid (met aandacht voor de relaties met sociaal werk)

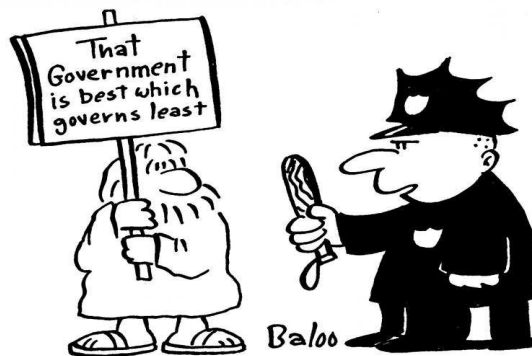
2. Een (historisch) moeilijke ontmoeting?

- Een oude vraag
  - Een gedeelde achtergrond
  - De ontwikkeling van de verzorgingsstaat
  - Gescheiden rollen
- Grensvervaging tussen sociaal werk en politie
  - Evolutie naar een actieve welvaartsstaat
  - Nieuw politiemodel
  - Nieuwe vormen van sociale controle

2. Een (historisch) moeilijke ontmoeting?

- **Soft policing en hard sociaal werk**
  - Veredelde zorg
  - Verlengstuk van politie
  - Samen werken? Nee, bedankt...
- **Van organisatie naar perspectief**
  - Een duidelijk onderscheid?
  - Welzijn en controle als perspectieven
  - Belang van handelingsruimte
  - Blik op de dagelijkse praktijk

3. Politie uw vriend maar niet de mijne

"You're under arrest for disturbing the peace!"

3. Politie uw vriend maar niet de mijne

- De wet van actie en reactie

'Als jij roept tegen de politie, gaan sommige flikken daar wel kalm op reageren. Anderen zijn minder kalm en gaan terug beginnen roepen. Of ze zijn grover tegen je.' (LUNA, 18 JAAR)

'Als een flik gewoon doet tegen mij, dan antwoord ik ook gewoon. Dan ben ik heel beleefd en zeg ik: 'Ja, dat is juist of ja, dat heb ik gedaan.' (WILLEM, 19 JAAR)

3. Politie uw vriend maar niet de mijne

- Tussen vriendelijkheid en (verbaal) geweld

'De eerste keer dat ik bij de politie kwam, waren ze vriendelijk en luisterden ze goed naar mij. Bij de tweede keer waren ze echt brutaal en kortaf. Ik moest onmiddellijk in de auto stappen. Ik weet niet wat het was. Het was net alsof ze aan het panikeren waren.' (TINE, 14 JAAR, THUIS WEGGELOPEN)

'Een gewone agent wil weten waarom je bent weggelopen. En dan begint het: 'Heb je drugs gebruikt? Heb je dit gedaan? Heb je dat gedaan? Heb je criminele feiten gepleegd?' Die agenten denken direct aan het negatieve en zo voelt dat ook. Die gaan direct aan het negatieve denken. (...) Maar de jeugdpolitie, die gaat luisteren naar het probleem, van het begin tot het einde. Ze gaan uiteindelijk ook wel die dingen vragen. Maar daar starten zij niet, en de gewone agenten wel.' (KENNY, 19 JAAR)

3. Politie uw vriend maar niet de mijne

- Verwachtingen van jongeren van de politie

'Het is nu al een tijdje geleden dat ik nog in contact kwam met de politie... maar het laat toch zijn sporen na. Als er een politieagent begint te roepen, dan ga je gewoon sneller denken dat het bijna altijd zo is.' (LUNA, 18 JAAR)

'Ja, eerlijk, ik ben heel positief. De politie is altijd echt heel snel geweest, ze kwamen altijd op tijd. Als er iets gebeurt, dan zal ik zeker de politie bellen.' (SHADIA, 21 JAAR)

3. Politie uw vriend maar niet de mijne

- Gelaagdheid en complexiteit
- Belang van het relationele
- Gekleurde perceptie maar genuanceerde ervaringen
- Hoge verwachtingen

4. Hetzelfde zien maar anders kijken

4. Hetzelfde zien maar anders kijken

Wat is de feitelijke van feiten?

'Naar de statistieken toe ga je heel goed gewerkt hebben, want je hebt een prachtig proces-verbaal gemaakt, maar je hebt het probleem totaal niet opgelost. Integendeel, je hebt het soms gewoon verslechterd.' (JEUGDINSPECTEUR)

'Onze taak als politie is gewoon de vaststellingen doen. En ergens ook wel een signaal geven dat het niet kan. Maar los daarvan moeten we ook geen opvoedkundige taak gaan opnemen. Dat is dan weggelegd voor iemand anders.' (LOKALE RECHERCHE, DIENST JEUGD)

- Gedeelde probleemgerichte focus, maar...
- Ruime en strikte kaderingen van het feit
- Waarheid vs. betekenis
- Accenten op welzijn en veiligheid

4. Hetzelfde zien maar anders kijken

Wanneer zijn problemen problematisch?

'Zolang Karina aangeeft dat er niets aan de hand is, denk ik dat je weinig kunt doen. Dat is een beetje mijn idee.' (MEDEWERKER JONGEREN ADVIES CENTRUM)

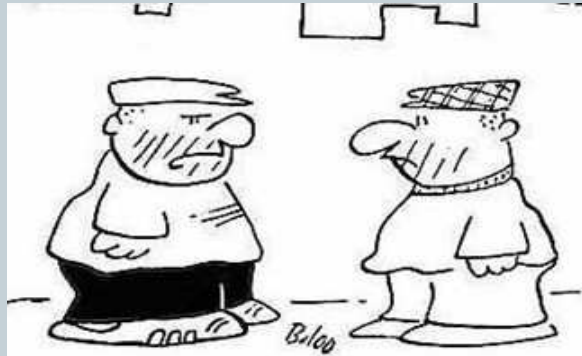
- Sterke focus op het individu en context
- In kaart brengen van de situatie en het toewerken naar (probleem)inzicht en motivatie
- De leeftijd
- Sociale problemen als opvoedingsproblemen
- Ruimere maatschappelijke context?

4. Hetzelfde zien maar anders kijken

- Eerste lijn, toegangspoort en ondersteuning
- Sterke relationele focus op sociale problemen
- Probleeminzicht en motivatie
- Verwevenheid en wisselende veiligheids- en welzijnsbenaderingen

5. Eilanden van welzijn en meren van veiligheid

"The police brutality I can take,
but those *social workers*...."

5. Eilanden van welzijn en meren van veiligheid

'Iedereen is zo gespecialiseerd dat er tussen die eilandjes grote meren, wateren, ontstaan waarbij mensen overboord vallen. Mensen kunnen soms nergens terecht en dat is een frustratie. Ze kijken dan naar iemand die te allen tijde beschikbaar is, en dat is de politie.' (OPLEIDING POLITIE)

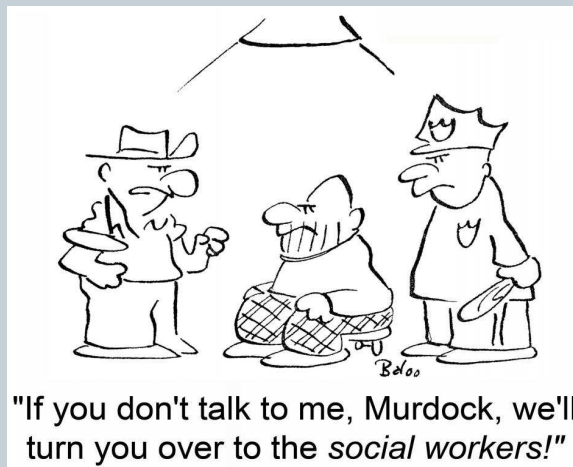
- De toegankelijkheid van het aanbod
  - Meer dan openingsuren
  - Hoe gaan we om met structuren?
- De fragmentering van het aanbod
  - Politie als eerste lijn en als vangnet?
  - Tussen generalistisch en specialistisch
- De noodzaak tot samenwerking

5. Eilanden van welzijn en meren van veiligheid

- Toegankelijkheid en grensvervaging
- Evenwichtsoefening in ontmoeting
- En wat is het doel van de samenwerking?

6. Vrijwilligheid en gedwongenheid

6. Vrijwilligheid en gedwongenheid

'Als je merkt dat je feedback en medewerking krijgt, terwijl als het mensen zijn die totaal niet willen meewerken, dan reageer je daar natuurlijk ook anders op. (...) Je steekt er misschien zoveel tijd niet in om de mogelijkheden aan te bieden.' (LOKALE RECHERCHE, DIENST JEUGD)

- **Vragen staat vrij, weigeren niet.**
  - Vrijwilligheid als individuele verantwoordelijkheid
  - De ideale cliënt
- **Wie niet luisteren wil, moet voelen?**
  - Politie en het streven naar vrijwilligheid
  - Stokken achter de deur
  - Rol van het Parket

6. Vrijwilligheid en gedwongenheid

- **Wat zijn de gevolgen van het weigeren van vrijwillige hulpverlening?**
  - Dwingendheid van vrijwilligheid?
  - De 'moeilijke' cliënten naar een gerechtelijk traject
- **De goede minderjarige**
  - Bereidheid tot verandering en inzicht
  - Wie krijgt welke kansen?
- **Wat zijn moeilijkheden in de samenwerking?**
  - Niet aanvaarden van situaties
  - Wie heeft macht?

6. Vrijwilligheid en gedwongenheid

- Verschillende lezingen van vrijwilligheid bij zowel politiemannen/-vrouwen als sociaal werk.
  - Sterke focus op individu en context
  - Dwingend concept
- Wie neemt welke verantwoordelijkheid?

7. Samen werken

"You're not gonna like the answer...."

7. Samen werken

'Het gaat er hem over, dat je elkaar toch minstens respecteert in elkanders eigenheid en zorgt dat ieder vanuit vertrouwen en gezag kan blijven verderwerken met de persoon in kwestie. Politie vanuit hun finaliteit en sociaal werk vanuit de hare. Dat moet toch wel de voorwaarde zijn. Dat is toch de kern van alles.' (OPLEIDING SOCIAAL WERK)

- **Wanneer werkt samenwerken niet?**
  - Verschillende opvatting over elkaars werk
  - Wat is het probleem en het doel?
  - Belang van persoonlijk contact
- **Percepties en verwachtingen**
  - Divers en soms tegenstrijdig
  - Kennen we elkaar voldoende?

7. Samen werken

- **Wanneer delen we geheimen?**
- **Samenwerken is meer dan afstemmen van taken**
- **Telkens opnieuw situatie gebonden**
  - Verhouding welzijn - veiligheid
  - Wat is het probleem?
  - Handelingsruimte
- **Respect voor finaliteit en beroepsgeheim**

8. Het 'sociale' in sociaal werk en (sociale) politie

'Je mag er niet van uitgaan dat mensen aan hetzelfde aan het werken zijn. Dat is niet zo in de realiteit. Je mag er niet van uitgaan dat we hetzelfde be-doelen. Als iedereen akkoord is, dan raken we niet verder. Het stopt het zoe-ken. Daar is dialoog voor nodig. Dat kan pas als mensen zien dat er ergens een spanning is.' (OPLEIDING SOCIAAL WERK)

- **Hetzelfde werk, onderscheiden doelstellingen**
  - Gedeelde relationele focus
  - Eerstelijns werk
  - Maatschappelijk verschillende doelstellingen
- **Maar...**

8. Het 'sociale' in sociaal werk en (sociale) politie

- **Onderscheiden, maar niet te scheiden, doelstellingen**
  - Werken aan welzijn en veiligheid raakt elkaar
  - Balans vinden in definiëring en doelstelling
  - Discussie over perspectieven op sociale problemen essentieel
- **Dus...**

8. Het 'sociale' in sociaal werk en (sociale) politie

- **Een gezonde spanning als hefboom**
  - Belang van goede verstandhouding en kennis van elkaar
  - Verhouding hulp en recht als spanning tot
    - Discussie over concrete situaties en wat daar de meest gewenste interventie is
    - Wederkerende dialoog over de doelstelling van het werken vanuit een sociaal werk-perspectief en een politieel perspectief

Vragen?

- **Tijs Van Steenberghe**
  - Tijs.vansteenbergh@hogent.be
- **Didier Reynaert**
  - Didier.reynaert@hogent.be
- **Marleen Easton**
  - Marleen.easton@ugent.be
- **Rudi Roose**
  - Rudi.roose@ugent.be